

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně, soud pro mládež, rozhodl v hlavním líčení konaném dne 21. dubna 2022 v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Adama Kafky a přísedících Jany Hlavicové a Mileny Trnečkové, DiS.,

takto:

Mladistvý

XXXXX,
nar. XXXXX,
student,
trvale bytem XXXXX,
t. č. ve vazbě Vazební věznici XXXXX,

je vinen, že

dne 27. 10. 2021, v době od 23:00 do 23:13 hodin, v poslední řadě sedadel autobusu zn. Iveco reg. zn. XXXXX, linky č. 702, jedoucím ve směru Sívce – Pozořice, po napomenutí ze strany poškozeného M. Š., nar. XXXXX pro nenošení respirátoru a následující slovní rozepři, při níž poškozenému opakovaně vyhrožoval pobodáním, poškozeného fyzicky napadl v úmyslu způsobit mu smrt tak, že jej nožem o délce čepele cca 9 cm čtyřikrát bodnul do hrda, čímž mu způsobil dvě bodné rány zasahující do podkoží, jednu bodnou ránu zasahující do podkoží a svalstva krku a jednu bodnou ránu o velikosti 3x2 cm procházející přes průšní žlázu, protínající periferní větvení lícního nervu a dále vytvářející dva kanály, z nichž první vedl na rameno dolní čelisti vlevo, kde byl patrný zářez po noži, zatímco druhý vedl až na příčný výběžek krční obratle a do oblasti velkého týlního otvoru, v důsledku čehož došlo k poškození krční míchy a poškozený utrpěl plegii (ochrnutí) levé horní končetiny a těžkou parézu (částečné ochrnutí) levé dolní končetiny, dále krevní výron v levé mozečkové polokouli o velikosti cca 2x1 cm a lem krve za pyramidou kosti spánkové na spodině

lební, drobné krvácení v oblasti velkého týlního otvoru, zatečení malého množství krve do čtvrté komory mozkové, dále poškození periferie lícního nervu, bodně řeznou ránu slinné žlázy vlevo, Hornerův syndrom v důsledku poranění obličejových nervů, neurogenní močový měchýř a neurogenní střevo, kdy s těmito zraněními byl poškozený převezen do Fakultní nemocnice u svaté Anny v Brně, kde byl hospitalizován, přičemž bez akutního chirurgického zákroku a specializované lékařské péče mohlo dojít k ještě většímu poškození poraněných struktur a k úmrtí poškozeného, nadto tímto jednáním mohlo snadno dojít i k poranění velkých krčních cév a tím k masivnímu, život bezprostředně ohrožujícímu krvácení, případně i k výraznějšímu poranění krční či prodloužené míchy, jež by vedlo k okamžité smrti poškozeného, kdy v důsledku těchto zranění byl poškozený citelně omezen v obvyklém způsobu života po dobu nejméně 3 měsíců a předmětným jednáním mladistvý dále způsobil škodu České průmyslové zdravotní pojišťovně, IČO: 476 72 234, se sídlem Jeremenkova 161/11, 703 00 Ostrava – Vítkovice ve výši minimálně 216.630 Kč, následně přešel k předním nástupním dveřím autobusu, tyto rozbil a poté z místa uprchl, čímž společnosti XXXXX, IČO: XXXXX, se sídlem XXXXX, způsobil škodu poškozením ve výši 20.842 Kč,

tedy

- dopustil se jednání, které bezprostředně směřovalo k úmyslnému usmrcení jiného, a jehož se dopustil v úmyslu provinění spáchat, přičemž k dokonání činu nedošlo
- poškodil cizí věc a způsobil tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou

tím spáchal

- provinění vraždy podle § 140 odstavec 1 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odstavec 1 trestního zákoníku
- provinění poškození cizí věci podle § 228 odstavec 1 trestního zákoníku

a za to se mu ukládá

Podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku za použití § 31 odst. 1, 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže a § 43 odst. 1 trestního zákoníku úhrnné trestní opáření odnětí svobody v trvání

3 (tří) let

Podle § 31 odst. 4 zákona o soudnictví ve věcech mládeže se mladistvý pro výkon uloženého trestního opatření zařazuje do věznice nebo do zvláštního oddělení pro mladistvé.

Podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku se mladistvému ukládá trest propadnutí věci, a to zavíracího nože značky Victorinox se střenkami červené barvy, délka v zavřeném stavu 110 mm, v otevřeném stavu 195 mm, délka čepele 85 mm, který byl užít při spáchání činu.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je mladistvý povinen zaplatit na náhradě škody poškozeným:

- České průmyslové zdravotní pojišťovně, IČO: 47672234, se sídlem Jeremenkova 161/11, Ostrava – Vítkovice částku ve výši 216.630 Kč,
- XXXXX, IČO: XXXXX, se sídlem XXXXX, částku ve výši 10.000 Kč,

- Kooperativě pojišťovně, a.s., Vienna Insurance Group, IČO 47116617, se sídlem Pobřežní 665/21, Praha 8, částku ve výši 10.842 Kč.
- M. Š., nar. XXXXX, trvale bytem XXXXX, částku ve výši 229 233 Kč,

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je mladistvý povinen zaplatit na náhradě nemajetkové újmy poškozeným:

- M. Š., nar. XXXXX, trvale bytem XXXXX, částku ve výši 663 232,50 Kč,
- V.Š., nar. XXXXX, trvale bytem XXXXX, částku ve výši 400 000 Kč.

Podle § 229 odst. 2 trestního řádu se poškození M.Š. a V.Š. odkazují se zbytky svých nároků na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních

Odůvodnění:

1. Na mladistvého napadla u zdejšího soudu dne 31. 3. 2022 obžaloba pro skutek, popsany ve výrokové části tohoto rozsudku, v němž bylo podanou obžalobou spatřováno spáchání provinění vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a provinění poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku.
2. U hlavního líčení mladistvý po řádném poučení prohlásil, že je vinen spácháním skutku uvedeného v obžalobě a že souhlasí s jeho právní kvalifikací. Jelikož soud neshledal okolnosti uvedené v ustanovení § 206c odst. 5 trestního řádu, prohlášení viny mladistvého dle § 206c odst. 4 trestního řádu přijal a podle § 206c odst. 6 trestního řádu rozhodl, že dokazování v rozsahu prohlášení viny mladistvého provedeno nebude a bude provedeno pouze k osobě mladistvého a k nároku poškozených na náhradu škody, resp. nemajetkové újmy.
3. Mladistvý ve své výpovědi u hlavního líčení uvedl, že před vzetím do vazby studoval na střední škole ve XXXXX, obor XXXXX. Je svobodný, bezdětný. Před vzetím do vazby užíval marihuanu. V současné době tráví svůj čas přemýšlením, co bude dál, má z toho strach. V případě propuštění z vězení si chce dodělat školu, najít si práci, aby mohl splácet dluhy, jelikož čas ani zdraví panu Š. vrátit nemůže. K nároku poškozených na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nemá, co by řekl.
4. U hlavního líčení bylo provedeno dokazování podle § 213 odst. 1 trestního řádu listinnými důkazy, a to vyčíslením škody Českou průmyslovou zdravotní pojišťovnou (č. l. 363-372), vyčíslením škody Kooperativou pojišťovnou (č. l. 374-380), výchovnou zprávou orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) na mladistvého (č. l. 439-443), zprávou školy na mladistvého (č. l. 444), opisem centrální evidence přestupců (č. l. 453), opisem rejstříku trestů (č. l. 483), písemným vyjádřením poškozené V. Š. (č. l. 472), vyčíslením ztráty na výdělku poškozeného M. Š. (č. l. 489), lékařským posudkem k vyčíslení náhrady nemajetkové újmy na zdraví poškozeného M. Š. (č. l. 490) a písemným vyjádřením mladistvého k činu (č. l. 504-505).
5. Na základě učiněného prohlášení viny soud mladistvého uznal vinným skutkem popsáním ve výroku tohoto rozsudku, v souladu s právní kvalifikací uvedenou v obžalobě. Mladistvý svým jednáním naplnil všechny zákonné znaky skutkové podstaty provinění vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a provinění poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku, když se dopustil jednání, které bezprostředně směřovalo k úmyslnému usmrcení jiného a jehož se dopustil v úmyslu provinění spáchat, přičemž k dokonání činu nedošlo. Dále poškodil cizí věc a způsobil tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou. Obou provinění se pak mladistvý dopouští v jednoznačném úmyslu přímém ve smyslu § 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, jak vyplývá jak z učiněného prohlášení viny mladistvého, tak i ze samotných okolností skutku.

6. K osobě mladistvého soud zjistil, že je svobodný, bezdětný, má základní vzdělání, před vzetím do vazby byl studentem střední školy, kde v posledním roce vykazoval spíše podprůměrný prospěch a vysokou absenci. Do roku 2018 mladistvý nebyl v evidenci OSPOD - Městského úřadu ve XXXXX. V uvedeném roce byla matka mladistvého podezřelá ze spáchání přestupku dle § 59 odst. 1 písm. a) zákona o sociálně právní ochrany dětí. Od roku 2020 až do dne spáchání nyní projednávaného jednání bylo ze strany OSPOD opakovaně řešeno v rodině u mladistvého vzájemné slovní i fyzické napadání mezi matkou mladistvého, mladistvým a sestrou mladistvého. V říjnu 2021 měl mladistvý zdemolovat vybavení ve společné domácnosti a pod vlivem návykových látek se měl pokusit o sebevraždu. Následně bydlel u svých prarodičů v XXXXX.
7. Při ukládání opatření mladistvému vyšel soud jednak z povahy jím spáchaných provinění a z konkrétního stupně její závažnosti, i jakož z dalších kritérií uvedených v § 38 odst. 1 a § 39 odst. 1, 2, 3 trestního zákoníku a § 9 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen ZSM). Mladistvému bylo za podmínek § 43 odst. 1 trestního zákoníku ukládáno úhrnné trestní opatření odnětí svobody dle sazby stanovené v § 140 odst. 1 trestního zákoníku, po moderaci dle § 31 odst. 1 ZSM, když provinění vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku je z hlediska jeho sbíhající se trestné činnosti nejprísněji trestným. Byl tak ohrožen uložením trestního opatření v konkrétní výměře v trvání jednoho roku až pěti let. Mladistvému nejvýrazněji polehčovalo, že se ke spáchání trestné činnosti již od samého počátku trestního řízení doznával a u hlavního líčení prohlásil vinu (§ 41 písm. e/ trestního zákoníku). Rovněž mu polehčovalo, že provinění upřímně litoval (§ 41 písm. o/ trestního zákoníku), byť si je soud vědom skutečnosti, že skutečnou míru upřímnosti projevené lítosti lze v současné době stěží objektivizovat a pouze budoucí postoj mladistvého k náhradě škody a nemajetkové újmy ukáže, zda se jedná také o lítost účinnou. Soud také mladistvému přiznal polehčující okolnost, spočívající ve vedení řádného života před spácháním provinění (§ 41 písm. p/ trestního zákoníku), a to přes jeho záznam v opise z centrální evidence přestupků z října 2019, s přihlédnutím k nízké společenské škodlivosti přestupku, kterým byl mladistvý uznán vinným (znečištění veřejného prostranství). Tato polehčující okolnost mladistvému svědčí i přes shora uvedené poznatky OSPOD stran konfliktů v rodině mladistvého, když ohledně těchto mladistvý nebyl uznán vinným trestným činem ani přestupkovým jednáním a nutno tak respektovat zásadu in dubio pro reo. Na druhou stranu mladistvému přitěžovalo, že svým jednáním spáchal více trestných činů (§ 42 písm. n/ trestního zákoníku). Po zvážení všech uvedených okolností a s přihlédnutím k těžkému a s vysokou pravděpodobností nenapravitelnému následku na zdraví poškozeného M.Š., jakož i k tomu, že se mladistvý útoku na poškozeného dopustil ze zcela malicherného důvodu, soud považuje za odpovídající uložení trestního opatření na polovinu zákonné výměry, tedy v trvání tří roků. V předchozí větě konkretizované okolnosti případu pak neumožňují, aby bylo mladistvému uloženo trestní opatření odnětí svobody s podmíněným odkladem (§ 31 odst. 2 ZSM). Pro jeho výkon tak byl mladistvý v souladu s ustanovením § 31 odst. 4 ZSM jako osoba, která dosud nedosáhla 19 let věku, zařazen do věznice nebo zvláštního oddělení pro mladistvé.
8. Jelikož mladistvý při spáchání činu užil zavírací nůž značky Victorinox, který byl zajištěn pro účely trestního řízení, soud mu uložil v souladu s ustanovením § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku také trestní opatření propadnutí této věci.
9. V adhezním řízení se s nárokem na náhradu škody řádně a včas připojili Česká průmyslová zdravotní pojišťovna, XXXXX, Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance group a M.Š.. S nárokem na náhradu nemajetkové újmy se pak řádně a včas připojili poškození M.Š. a V.Š..
10. V případě České průmyslové zdravotní pojišťovny, která připojila s nárokem na náhradu škody spočívající v uhrazených nákladech za poskytnutou zdravotní péči poškozenému M.Š., bylo prokázáno, že poškozené tyto náklady skutečně vznikly a mladistvý vznik škody poškozené zavinil (§ 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění). Soud tak poškozené uplatněný nárok ve výši 18.630 Kč,- přiznal a mladistvému uložil, aby jí danou částku zaplatil.

11. V případě poškozených XXXXX a Kooperativa pojišťovna, a.s. bylo prokázáno, že mladistvý rozbitím dveří autobusu způsobil škodu ve výši 20.842,- Kč. Kooperativou pojišťovnou, a.s. bylo z tohoto titulu společnosti XXXXX poskytnuto pojistné plnění ve výši 10.842,- Kč. Proto byl této poškozené nárok na náhradu škody v takto uplatněné výši přiznán a v částce 10.000,- Kč, představující spoluúčast poškozené XXXXX, byl nárok přiznán právě této poškozené.
12. Poškozený M. Š. uplatnil v adhezním řízení nárok na náhradu (majetkové) škody, spočívající ve ztrátě na výdělku ve výši 229.233,- Kč, nárok na náhradu nemajetkové újmy na zdraví, spočívající v bolestném v celkové výši 363.232,50 Kč a nárok na náhradu další nemajetkové újmy ve výši 892.000,- Kč.
13. Výše ztráty na výdělku poškozeného M. Š. byla jednoznačně prokázána potvrzením zaměstnavatele o jeho příjmech a potvrzením o vyplacené náhradě mzdy (nemocenské). Nárok poškozeného na náhradu této majetkové škody, jejíž vznik mladistvý zavinil, tak byl v uplatněné výši shledán zcela důvodným a mladistvému bylo uloženo, aby poškozenému částku ve výši 229.233,- Kč na náhradě škody zaplatil.
14. V části uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy, související s újmou poškozeného M. Š. na zdraví, soud vyšel z lékařského posudku, vypracovaného MUDr. Jiřím Brzobohatým, dle Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, o jehož správnosti rovněž nebyl důvod pochybovat. Ve smyslu § 2957 občanského zákoníku soud považuje za důvodný návrh poškozeného na zvýšení takto vyčíslené náhrady o jednu polovinu, a to právě s přihlédnutím k úmyslnému způsobení újmy ze strany mladistvého.
15. Pokud jde o uplatněný nárok na náhradu nemajetkové újmy, spočívající v újmě poškozeného M. Š. na přirozených právech člověka, která jsou chráněna ustanovením § 81 občanského zákoníku, tento soud rovněž považuje za důvodný, a to co do jeho základu, nikoliv však co do výše. Je nepochybné, že jednáním mladistvého bylo výrazně zasaženo do práva poškozeného M. Š. brát se o vlastní štěstí a štěstí rodiny a lidí mu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým (§ 3 odst. 1 občanského zákoníku). Tento zásah se v osobnostní sféře poškozeného projevil zejména jeho dlouhodobým nedobrovolným odloučením od rodiny od spáchání činu do 14. 4. 2022. Pokud se poškozený v tomto směru domáhal náhrady nemajetkové újmy stanovením denní sazby za pobyt v léčebném či zdravotnickém zařízení, nutno konstatovat, že samotný pobyt poškozeného v takovém zařízení, na rozdíl od zásahu do jeho osobnostní sféry, spočívajícím v narušení jeho rodinného života, je do jisté míry kompenzován mu přiznanou náhradou nemajetkové újmy na zdraví (bolestně). Po zhodnocení všech hledisek, s přihlédnutím k ustanovení § 2957 občanského zákoníku, soud považuje za důvodný nárok poškozeného M.Š. z titulu zásahu do uvedeného osobnostního práva v částce 300.000,- Kč. Vedle již konstatované skutečnosti, že mladistvý poškozenému újmu způsobil úmyslně, bylo nutno vzít do úvahy i skutečnost, že je tímto rozsudkem zároveň vyslovena vina mladistvého a je mu ukládáno nepodmíněné trestní opatření, což je okolnost tvořící objektivní satisfakci pro poškozeného (byť se to z jeho pohledu může jevit jako satisfakce zcela marginální).
16. Poškozená V.Š., manželka poškozeného M.Š., se připojila s nárokem na náhradu nemajetkové újmy z titulu prožitých duševních útrap způsobených zvlášť závažným ublížením na zdraví poškozeného M.Š., jakožto osoby blízké (§ 2959 občanského zákoníku). K uvedenému následku na zdraví poškozeného M. Š. nepochybně došlo. Tato skutečnost vypovídá i ze samotného pokusu skutku, kterým byl mladistvý uznán vinným. Při vymezení pojmu zvlášť závažné ublížení na zdraví je nutno vycházet zejména ze závažnosti následků primární oběti. Jde o následky srovnatelné s usmrcením osoby blízké, kdy duševní útrapy sekundárních obětí dosahují určité vyšší intenzity. Jedná se o duševní útrapy (smutek, pocity zoufalství a beznaděje, strach) spojené s vědomím, že tato osoba byla trvale vyřazena z většiny sfér společenského uplatnění a změnila se v osobu trpící výjimečně nepříznivým zdravotním stavem. Nesmrtelná újma musí být v závažnosti srovnatelná s usmrcením blízké osoby (viz Nejvyšší soud 25 Cdo 4210/2018). Dle soudu je nárok poškozené V. Š.

v intencích citovaného ustanovení § 2959 občanského zákoníku důvodný. Přestože poškozený M. Š. víceméně jen díky shodě šťastných náhod a okolností útok mladistvého přežil, je s ohledem na zdravotní následky útoku mladistvého s vysokou pravděpodobností trvale vyřazen z mnoha činností nejen v oblasti pracovní, ale i rodinné. Poškozená V. Š. podrobně ve svém písemném vyjádření, které bylo u hlavního líčení provedeno jako důkaz, popsala, jak jednání mladistvého zasáhlo do jejího života. Ustanovení § 2959 občanského zákoníku je právní normou s relativně neurčitou hypotézou, která přenechává soudu, aby dle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy z předem neomezeného okruhu okolností. Soud vycházel ze skutečností, že v případě úmrtí poškozeného by bylo na místě považovat za základní částku náhrady v případě manželky dvacetinásobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok 2020 (viz Nejvyšší soud 25 Cdo 894/2018). V konkrétním případě by tak šlo o částku 770.500,- Kč. I zde soud v mezích ustanovení § 2957 zohlednil rozhodné okolnosti pro stanovení konkrétní výše náhrady. Na jedné straně skutečnost, že poškozený útok mladistvého přežil, a že i manželka poškozeného dosáhla částečné satisfakce tím, že mladistvý byl za svůj čin potrestán. Na druhou se mladistvý svého jednání vůči poškozenému dopustil úmyslně a duševní útrapy u poškozené V.Š., strach, nejistota, beznaděj stále, byť s nižší intenzitou, přetrvávají. Soud tak u poškozené V. Š. pokládá za odpovídající výši náhrady nemajetkové újmy za prožité duševní útrapy ve výši 400.000,- Kč. V tomto směru jí tedy byl nárok na náhradu nemajetkové újmy přiznán a mladistvému bylo uloženo, aby jí danou částku zaplatil.

17. Ve zbytku uplatněných nároků na náhradu nemajetkové újmy pak byli poškození M.Š. a V.Š. odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních dle § 229 odst. 2 trestního řádu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do osmi dnů od jeho doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci, soudu pro mládež prostřednictvím Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež.

V neprospěch obžalovaného může rozsudek napadnout odvoláním jen státní zástupce; toliko pokud jde o povinnost k náhradě škody, má toto právo též poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody.

Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh. Státní zástupce tak může učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný omezen ve svéprávnosti (mladistvý), může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho opatrovník a jeho obhájce.

Odvolání se podává u soudu, proti jehož rozsudku směřuje, a to do osmi dnů od doručení opisu rozsudku.

Jestliže se rozsudek doručuje jak obžalovanému, tak i jeho obhájci a zákonnému zástupci, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději.

Ostatním osobám vyjmenovaným shora, s výjimkou státního zástupce, končí lhůta týměž dnem jako obžalovanému.

Opravný prostředek ve prospěch mladistvého může podat, a to i proti jeho vůli, příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí; lhůta k podání opravného prostředku mu běží samostatně (§ 72 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže).

Osoba, oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku, může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí (§ 246 odst. 1, odst. 2 tr. ř.).

Odvolání musí být v zákonné lhůtě, případně v další lhůtě určené předsedou senátu odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou rozsudku nebo řízení, které mu předcházelo, vytýkány. Státní zástupce je povinen uvést, zda odvolání podává ve prospěch či neprospěch obžalovaného (§ 249/ 1,2 tr. ř.).

Odvolacím soudem bude odmítnuto odvolání, které nesplňuje náležitosti obsahu odvolání (§ 253 odst. 3 tr. ř.).

Brno 21. dubna 2022

Mgr. Adam Kafka v. r.
předseda senátu